

การวิเคราะห์ผู้ฟัง
และ
สถานการณ์การพูด

การวิเคราะห์ผู้ฟัง

๑. อายุ

คนที่อายุต่างกัน ความรู้ลึกนึกคิด ความสนใจย่อมนแตกต่างกัน

เช่น “เด็ก” ต้องพูดเรื่องที่สนุกสนานไม่เป็นวิชาการมากเกินไป ช่วงเวลาที่พูดไม่ควรนานนัก

๒. เพศ

หญิงชายมีความสนใจแตกต่างกัน

ผู้หญิง ดารา แฟชั่น ดนตรี ศิลปะ

ผู้ชาย การทำมาหากิน การเมือง กีฬา เครื่องยนต์กลไก เทคโนโลยี

**ข้อสังเกต

ผู้ชายมีจิตใจที่หนักแน่น มีเหตุผล เวลาพูดถึงต้องแสดงให้เห็นจริงเชื่อถือได้ เพราะ
ผู้ชายจูงใจยากกว่าผู้หญิง

ผู้หญิงควรใช้คำพูดที่สุภาพกว่าผู้ชาย เพราะผู้หญิงอยู่ในระเบียบวินัย อ่อนไหวง่าย

๓. ระดับการศึกษา

ระดับการศึกษาไม่ได้เป็นเครื่องวัดปัญญาของคน แต่พอเป็น
แนวทางทั่วไปได้ว่า

- คนมีการศึกษาสูงต้องพูดด้วยเหตุผล จะพูดเป็นวิชาการหลายๆก็ได้
- คนมีการศึกษาน้อยต้องเน้นด้านอารมณ์และความเชื่อมากกว่า ไม่ควรพูดศัพท์ยากเกินไป

๔. อาชีพ

ผู้พูดที่ดีควรรู้อาชีพของผู้ฟัง เพื่อที่จะสามารถเลือกหัวข้อ ตัวอย่าง และถ้อยคำต่างๆ ให้เหมาะสมกับอาชีพ ต้องดูสิ่งที่ผู้ฟังคุ้นเคยและสนใจ คนเรามีอาชีพอะไร มักจะสนใจและภูมิใจ เชี่ยวชาญ และให้ความสนใจเกี่ยวกับอาชีพของตน

๕. ท่าทีของผู้ฟังต่อเรื่องที่จะพูด

- ถ้าผู้ฟังสนใจเชื่อถือทัศนคติศัพท์ของผู้พูดจะทำให้มีความเคารพเลื่อมใสมากกว่าคนอื่น
- ถ้าผู้ฟังคิดว่าผู้พูดเป็นตัวตลกไปกฮา ผู้ฟังอาจจะชอบ แต่จะมีความน่าเชื่อถือน้อย
- ถ้าผู้ฟังไม่สนิทกับผู้พูดมาก่อนจะสร้างความสำเร็จได้ดีกว่า

การวิเคราะห์สถานการณ์การพูด

๑. โอกาสเป็นอย่างไร มีความมุ่งหมายอย่างไร

- ควรทราบแน่ชัดว่าไปพูดงานอะไร เพื่อที่จะเลือกเรื่องให้เหมาะสมกับโอกาส
- ต้องทราบก่อนว่ารายการก่อนและหลังเราเป็นการพูดของใคร เรื่องอะไร เพื่อจะได้ไม่พูดซ้ำกัน

๒. เวลาที่กำหนดให้

เวลามีความสำคัญต่อการเตรียมตัวพูดที่เหมาะสม ถ้าเลือกเรื่องได้ ควรเลือกเรื่องที่สามารถพูดได้ในเวลาที่กำหนดให้ ไม่ควรเลือกเรื่องที่มี ขอบเขตกว้างเกินไป

ถ้ามีเวลาน้อยควรพูดแต่เนื้อความสำคัญ พูดช้าๆแต่ชัดเจน ดีกว่า พูดเร็วๆแล้วพยายามยัดเยียดเนื้อหาให้คนฟัง

การวิเคราะห์ความมุ่งหมายในการพูด

๑. ความมุ่งหมายทั่วไป

- ความเข้าใจ คนเรามีระดับความเข้าใจต่างกัน อย่าใช้คำพูดที่เข้าใจผิด หรือเนื้อหาไม่ชัดเจน
- ความประทับใจ ต่อความเข้าใจที่ชัดเจน ซึ่งอาจจะเป็นคำคม หรือข้อความที่ลึกซึ้ง
- การจูงใจ ของผู้ฟัง เป็นการพูดที่มีความมุ่งหมายให้ผู้ฟังเชื่อ และทำตามความต้องการ ซึ่งมักจะอยู่ในส่วน “สรุป”

๒. ความมุ่งหมายเฉพาะ

- ให้ข่าวสาร เพื่อเพิ่มพูนความรู้ และความเข้าใจแก่ผู้ฟัง
- เพื่อให้ความบันเทิง จัดขึ้นเพื่อเป็นการพักผ่อน
- เพื่อชักจูงใจ มุ่งหวังให้คนฟังเปลี่ยนใจ คล้อยตาม โดยใช้การเร้าอารมณ์เป็นหลัก

คำถาม ?

๑. เราจำเป็นต้องวิเคราะห์ผู้ฟัง เพราะเหตุใด
๒. ในการวิเคราะห์สถานการณ์การพูด ผู้พูดยึดหลักสำคัญประการใดบ้าง
๓. หากนักเรียนจะวิเคราะห์ความมุ่งหมายของการพูด จะวิเคราะห์อย่างไร